

Oponentský posudek diplomové práce Natálie Tesarčíkové

Typologie a analýza postav v próze Hryhira Ťuťunnyka

Diplomantka rozděluje diplomovou práci na sedm kapitol. V první kapitole se věnuje charakteristice literární postavy a její funkce v prozaickém textu. Uvádí některé práce literárních teoretiků, kteří se daným problémem zabývají, např. práci Daniely Hodrové ...na okraji chaosu: Poetika literárního díla 20. století, dále stať Ivo Pospíšila: Literární postava jako „zařité nůžky“ literární vědy, Poetiku Josefa Hrabáka, stať Karla Hausenblase K výstavbě postavy v prozaickém textu, publikaci Michaila Bachtina Estetika slovesnej tvorby, pasáže .ze Slovníku literární teorie Štěpána Vlašína a kolektivu nebo práci Bohumila Fořta Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání a další. Všechny zmíněné publikace jsou vhodně voleny a přinášejí řadu důležitých poznatků. Ve druhé části této kapitoly se diplomantka zaměřuje na vývoj a změny literární postavy v 19. a 20. století a odvolává se kromě publikace D. Hodrové na ukrajinské prameny, Teorii literatury O. Halyče a stať J. Poliščuka Inicijace moderního hrdiny. V této části se nevyhnula určitému zjednodušení, pokud jde o signifikaci jednotlivých literárních směrů a tendencí.

Naopak podrobněji a zdařile je vypracována kapitola Vývoj literární postavy v ukrajinské literatuře. Jsou tu připomenuta jména H. Kvitky – Osnovjanenka, M. Vovčka, I. Nečuže- Levického, P. Myrného a A. Svydnyckého, O. Kobyljanské, I. Franka, V. Stefanyka, L. Ukrajinky, M. Kocjubynského, V. Vynnyčenko, V. Pidmohylného, M. Chvylyjového i „šedesátníků“ 20. století J. Hucala, M. Vynhranovského, V. Drozda, V. Ševčuka, H. Ťuťunnyka a dalších. Rovněž další kapitola, která podává charakteristiku 60. let 20. století v ukrajinské literatuře, je výstižně pojednána, ale neodpustím si poznámku o zatčení a umučení básníka V. Stuse, které svou brutalitou připomínalo léta nejtvrďší totality.

V páté kapitole diplomantka rekapituluje tvůrčí cestu Hryhira Ťuťunnyka, jednoho z předních ukrajinských prozaiků druhé poloviny minulého století. Její volba je tím chvályhodnější vzhledem k tomu, že u nás nemáme práci, která by poskytovala hlubší vhled do autorovy dílny. Etos jeho tvorby byl úzce spojen s étosem jeho života. Ve svých povídkách hořce vypovídá o deformaci lidských vztahů, o devastaci vesnice, o následcích války v osudech lidí, o ztrátě kontaktu s přírodou a o dalších bolestech, které ho nakonec dohnaly v dusném ovzduší tehdejšího totalitního systému k sebevraždě. Autorka diplomové

práce citlivě třídí jednotlivé postavy jeho krátkých próz – dominují tu podivíni, děti. A také rozmanité ženské typy. Hlavním prostorem je pro autora vesnice .

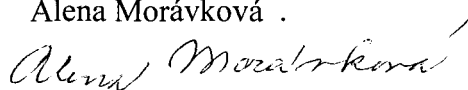
V závěrečné kapitole se diplomantka zabývá způsobem modelace Ťuťunnykových postav, jejich vnějšího vzhledu, všímá si , jak velkou pozornost věnoval autor očím svých hrdinů, jak dokázal zdůrazněním některého detailu oděvu charakterizovat jejich sociální postavení, jakou důležitost přikládal jejich chůzi, která prozrazovala jejich povahu. Připomíná i funkci vnitřního monologu, frekvenci ich-formy a er- formy, retrospektivy.

V závěru správně podotýká, že ke komplexnějšímu poznání autorovy tvorby by bylo zapotřebí prozkoumat fenomén času a prostoru i kompoziční složky. Zajímavý by byl určitě i rozbor jazykové struktury autorových próz. Jistě by bylo podnětné i srovnání s některými ruskými autory, zejména s povídkami V. Šukšina, který byl podle mého názoru Ťuťunnykovi nejbliž – ne nadarmo byl autor nazýván „ ukrajinský Šukšin.“

Pokud jde o formální stránku práce, netrpí většími nedostatky- někde není oddělena vedlejší věta, začínající slovem ..“který“, spojení „ na rozdíl“ se píše zvlášť, chybně je užito genitivu plurálu „kněžů“ namísto „ kněží“ a také vazba „ povídky Marko Vovčok“ je chybná- jméno autorky se v češtině skloňuje – správně „ povídky Marka Vovčka.“ Ale to jsou jen jednotlivosti a není jich mnoho.

Práce diplomantky je solidně vypracovaná, svědčí o autorčině zájmu a poctivém studiu objektu zkoumání. Navrhuji, aby byla klasifikována jako v ý b o r n á.

Alena Morávková .

Praha, 15.září 2009